

Patientsäkerhets- berättelse

För Barn- och ungdomsnämnden i Alingsås kommun 2021

Typ av styrdokument: Patientsäkerhetsberättelse
Beslutande instans: Barn- och ungdomsnämnden
Datum för beslut: 2022-02-22
Diarienummer: XX

Gäller för: Barn- och ungdomsförvaltningen
Giltighetstid: 12 månader
Revideras senast: 2023-03-01
Dokumentansvarig: Verksamhetschef enligt
HSL

Innehåll

1.	Sammanfattning	4
2.	Grundläggande förutsättningar för säker vård.....	5
2.1.	Engagerad ledning och tydlig styrning	5
2.1.1	Övergripande mål och strategier.....	5
2.1.2	Organisation och ansvar	6
2.2.	En god säkerhetskultur	9
2.3.	Adekvat kunskap och kompetens	10
2.4.	Patienten som medskapare	11
3.	Agera för säker vård.....	13
3.1.	Öka kunskap om inträffade vårdskador.....	15
3.2.	Tillförlitliga och säkra system och processer	15
3.3.	Säker vård här och nu	16
3.3.1	Riskhantering.....	16
3.4.	Stärka analys, lärande och utveckling.....	16
3.4.1	Avvikelse	16
3.4.2	Klagomål och synpunkter	17
3.5.	Öka riskmedvetenhet och beredskap.....	17
4.	Mål, strategier och utmaningar för kommande år	18

1. Sammanfattning

Vid årets början beslutades om ett nytt ledningssystem för de insatser som faller under Hälso- och sjukvårdslagen, HSL, i elevhälsans arbete. För dessa insatser är Barn- och ungdomsnämnden vårdgivare.

Målet med ledningssystemet är att följa den nya organisationen av den samlade elevhälsan i Alingsås Kommun sedan januari 2021, med en egen enhetschef tillika verksamhetschef enligt HSL för kuratorer, skolsköterskor, skolläkare och psykologer.

Ledningssystemet syftar till att samordna rutiner och processer för de insatser elevhälsan utför som faller under HSL och beskrivs därför i en samlad patientsäkerhetsberättelse. De yrkeskategorier som berörs i den samlade elevhälsan är skolsköterskor, skolläkare samt skolpsykologer. Den medicinska och psykologiska insatsen är en del av den tvärprofessionella helhet elevhälsoteamen utgör, även om de andra professionerna inte gör insatser som faller under HSL. Arbetet i elevhälsoteamen styrs främst av uppdrag reglerade i skollag. Inte desto mindre faller stora delar av den medicinska insatsens arbete och en liten men betydande del av den psykologiska insatsens arbete under HSL.

Patientsäkerhetsarbetet hör automatiskt samman med och är avhängigt det övriga systematiska kvalitetsarbetet i verksamheten. Barn- och ungdomsförvaltningen har tagit fram en ny struktur för detta och elevhälsan gör regelbundna analyser av sitt arbete samt deltar i varje skolenhets kvalitetsarbete. Arbetet att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet löper över enligt plan till 2026.

Det nya ledningssystemet har implementerats under året. Verksamhetschef för HSL har informerat om strukturen på APT för samtlig personal och deltagit på kategorimöten för de olika berörda professionerna. Verksamhetschef, skolsköterska med medicinskt ledningsuppdrag, MLA, samt skolpsykolog med psykologiskt ledningsansvar, PLA, har haft regelbundna träffar varje vecka där frågor kring patientsäkerhet lyfts och arbetet planerats för att uppnå nya ledningssystemets mål – att samordna insatserna enligt HSL för ökad patientsäkerhet. Utgångspunkten är fokus på elevhälsans processer där HSL-insatserna måste ses som en del i helheten i skolans arbete och primärt syfta till att eleverna ska ha hög närvaro, trygghet och målpuppfyllelse.

Verksamhetschef enligt HSL bedömer att insatser enligt HSL I EMI och EPI under året 2021 har bedrivits patientsäkert.

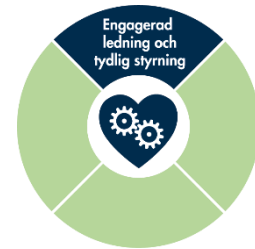
2. Grundläggande förutsättningar för säker vård

2.1. Engagerad ledning och tydlig styrning

2.1.1 Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659, 3 kap. 1 §, SOSFS 2011:9, 3 kap. 1-3 §

Enligt hälso- och sjukvårdslagen, HSL, är målet för hälso- och sjukvården en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen.

För elevhälsans medicinska insats, EMI, är det övergripande målet att säkerställa en god och säker vård som bedrivs av skolsköterskor och skolläkare med hög kompetens. Verksamheten kommer att fortsätta arbeta med att erbjuda vaccinationer, hälsosamtal och hälsokontroller enligt basprogrammet, kontinuerlig kompetensutveckling samt fortsätta utveckla samverkan med elever och vårdnadshavare.

Det övergripande målet för den del av elevhälsans psykologiska insats, EPI, som regleras under HSL är att säkerställa en god och säker vård som bedrivs av psykologer med hög kompetens. Verksamheten kommer fortsätta med att på rektors uppdrag arbeta med bedömningar och utredningar av elever med skolrelaterade frågeställningar avseende elevers eventuella behov av särskilt stöd knutna till skollagen. Prioriterade är utredningar främst med frågeställning om eventuell rättighet till mottagande i grundsärskolan. Arbetet sker i samverkan med övrig skolpersonal, elevhälsa samt elever och vårdnadshavare.

Vårdgivaren skall planera, leda och kontrollera verksamheten så att den leder till att kravet på en god vård upprätthålls. Verksamhetens mål för patientsäkerhetsarbetet är att bedriva en god och säker vård där risker och händelser identifieras tidigt och kan förebyggas. Det skall finnas säkra rutiner och lokala riktlinjer för arbetet. De skall vara kända för all personal. Arbetsmiljön skall vara sådan att tid finns för planering och kvalitetsarbete. Verksamheten kan därmed skapa ordning och reda så att händelser som kan leda till vårdskada, missförhållande eller andra avvikelser undviks. Strategier för att uppnå dessa mål är att:

- Årligen säkra bemanning och kompetens utifrån god vård och en verksamhet som tidigt kan förbygga händelse och avvikelser, genom att medicinsk och psykologisk kompetens finns på samtliga kommunens grundskolor.

- Säkra att det finns förutsättningar att arbeta systematiskt med riktlinjer och rutiner som kan implementeras i verksamheten.
- Kontrollera och följa upp arbetet genom att fortsatt planera och genomföra ytterligare egenkontroller och riskanalyser.
- Nära samarbete mellan elevhälsans medicinska och psykologiska insats för gemensamma satsningar och samordnat patientsäkerhetsarbete.

2.1.2 Organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

Ytterst ansvarig för den hälso- och sjukvård som bedrivs av elevhälsan är Barn- och ungdomsnämnden i egenskap av vårdgivare. Det skall inom all hälso- och sjukvård finnas en verksamhetschef enligt Hälso- och sjukvårdslagen, VC HSL, som svarar för verksamheten och har det samlade ledningsansvaret. VC HSL måste inte ha hälso- och sjukvårdsutbildning men får inte bestämma över diagnostik eller vård och behandling om hen inte har tillräcklig kompetens och erfarenhet för detta. I vissa fall måste VC HSL mot bakgrund av sin kompetens uppdra åt annan att fullgöra enskilda ledningsuppgifter med stöd av 30§ HSL.

Sedan januari 2021 har Barn- och ungdomsförvaltningen ett nytt ledningssystem där roller och ansvar för arbetet under HSL klargörs. Den nya organisationen bygger på en samlad elevhälsa där elevhälsan har en enhetschef tillika VC HSL för kuratorer, skolsköterskor, skolläkare och psykologer. VC HSL ansvarar för att det inom elevhälsans medicinska och psykologiska insatser finns utsedd Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska, MLA, och psykologiskt ledningsansvarig skolpsykolog, PLA, med utökat ledningsansvar i de medicinska frågorna, då VC själv ej har medicinsk kompetens. Uppdraget som VC HSL innehas 2021 av Åsa Hansen Algar.

Under 2021 består gruppen skolpsykologer av fyra legitimerade psykologer, fr.o.m. maj månad 2021 av fem legitimerade psykologer. Denna grupp kommer fr.o.m. januari månad 2022 att utökas med ytterligare två tjänster, varav en kommer att riktas mot förskola.

Gruppen skolsköterskor består under 2021 av tolv specialistutbildade sjuksköterskor. Fr.o.m. juni månad 2021 utökas gruppen med totalt 0,7 tjänster, då beslut fattas om att MLA-uppdraget skall innehas av en skolsköterska som inte är knuten till någon specifik skola. Både skolsköterskor och skolpsykologer finns representerade på samtliga av kommunens skolor och i samtliga elevhälsoteam, EHT.

Gruppen skolläkare består av tre skolläkare, som enligt fastlagt schema finns med på skolläkarmottagningar på samtliga av kommunens skolor på regelbunden basis. Dessa tjänster är inköpta genom avtal med två vårdcentraler.

Inom Barn- och ungdomsförvaltningen i Alingsås kommun är det VC HSL som anställer skolsköterskor, skolläkare och skolpsykologer med rätt kompetens. VC HSL ansvarar för att det finns rutiner så att skolsköterskor, skolläkare och skolpsykologer får behörighetstilldelning i Alingsås kommun i samband med anställningsstart samt ge behörighet till elevhälsans digitala journalsystem, ProReNata, PRN. VC HSL ansvarar för att medarbetarna har rätt kompetens, ges kompetensutveckling samt ansvar och befogenheter att bedriva en vård av god kvalitet och hög patientsäkerhet, med stöd av MLA och PLA.

Varje legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal, i detta fall skolsköterskor, skolläkare och skolpsykologer, har också ett eget yrkesansvar i att arbetet utförs med god kvalitet och skall medverka och bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Varje medarbetare ansvarar för att avvikelser och risker identifieras och rapporteras.

2.1.2.1 Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

Inom den egna verksamheten sker samverkan på elevhälsoteammöten och i samarbetet med arbetslagen. Psykologerna och skolsköterskorna är en del av elevhälsoteamet på skolenheten och ingår i dess arbetsformer för samverkan. Här är rutiner för ärendegångar, uppföljningar och kommunikation viktiga. Skolenheterna arbetar för att utveckla välfungerande samverkan mellan elevhälsan och pedagogernas arbetslag. Dessa regelbundna dialogmöten har blivit ett forum för hälsofrämjande och förebyggande arbete, vilket möjliggör tidigt upptäckt kring elever som visar tecken på svårigheter och ohälsa.

Många av Alingsås kommuns elever har kontakt med andra vårdgivare och för att säkerställa processerna i informationsflöde, remissgång och behandlingsresultat förs det regelbundet en samverkan och dialogmöte mellan skola och vårdgivare. Syftet med samverkan och dialogmöte är att minska risken för vårdskada.

EMI/EPI samverkar med följande parter under elevens skolgång:

- elever och vårdnadshavare
- elevhälsan på varje enskild skola i Alingsås kommun
- BVC och förskola inför att elever ska börja förskoleklass
- elevhälsa inför stadiabyte och skolbyte
- elevhälsa på gymnasieskola vid övergång från grundskola till gymnasieskola
- kostenheten angående rutiner för elever med behov av specialkost
- två vårdcentraler för att säkra tillgång av skolläkare
- samverkan och dialogmöte kring uppdrag och vårdkedja med bl.a. ungdomsmottagningen, barn- och ungdomsmedicinska mottagningen, barnhälsovården, logopedmottagningen, barn- och ungdomspsykiatri och habiliteringen.

Under 2021 har PLA haft 20% av sin tjänst knuten till samverkansteam Barn och Unga inom SAMLA (skola, primärvård, socialtjänst och BUP) riktat till barn med lindrig till måttlig psykisk ohälsa med identifierat samverkansbehov.

Under 2021 har MLA varit del i avvikelshanteringsgrupp i SAMLA:s regi, i syfte att implementera Medcontrol som är ett digitalt avvikelshanteringssystem.

2.1.2.2 Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

Verksamheten i den samlade elevhälsan använder det säkra webbaserade systemet för dokumentation, PRN, som vidareutvecklat flera funktioner för att den samlade dokumentationen skall var enkel och tydlig att följa från elevhälsoteamsmöten och övriga insatser. Detta bidrar positivt till patientsäkerheten. I syfte att följa upp arbetet med och i journalsystemet finns en utsedd styrgrupp bestående av administratörer inom Barn- och ungdomsförvaltningen respektive Kultur- och utbildningsförvaltningen, systemansvarig, systemutvecklare samt VC HSL. Styrgruppens syfte är att leda och hålla ihop hela elevhälsans dokumentation och säkerställa allt från IT-teknisk kompetens, juridisk kompetens, support och användarkompetens, liksom att förordningar följs, rutiner blir kända och kan efterföljas och att fortbildning och kompetens kan säkras. I detta arbete ingår också att introducera nya användare, kontrollera loggar på användare, tilldela behörigheter och att ordna fortbildning inom området.

Regelbunden information om nyheter, kompetensutveckling ges via mail, APT och KM. Under KM uppdateras skolsköterskorna och skolpsykologerna om nya riktlinjer, lagar och författningar som styr verksamheten. Här förs diskussioner om arbetsmetoder för att säkra rutinerna kring patientsäkerheten och att eleverna får en likvärdig EMI/EPI oavsett vilken skola de går på i Alingsås kommun.

När det gäller information till elever och vårdnadshavare ges den muntligt eller skriftligt och dokumenteras i PRN. Information till vårdnadshavare där en klass eller skola behöver få samma information ges på arena – Alingsås kommuns plattform för gemensam information i grundskolan.

För att säkerställa att skolsköterskorna arbetar likvärdigt i Alingsås kommun finns en metodmapp där skolsköterskor och skolläkare finner riktlinjer som ger stöd i deras arbete. Metodmappen utgår ifrån Göteborg stads metodstöd som Alingsås kommun prenumererar på. MLA tillsammans med skolsköterskorna arbetar aktivt med att uppdatera metodmappen. Det är en pågående process som årligen går igenom för att säkerställa att rutinerna stämmer. På samma sätt finns för psykologerna en särskild metodmapp med riktlinjer som rör EPI:s uppdrag. Denna metodmapp uppdateras och utvärderas kontinuerligt under året.

2.1.2.3 Strålskydd

SSMFS 2018:5 3 kap. 13 §

Då det saknas moment inom elevhälsan där strålskydd behöver beaktas, förekommer heller inget under denna punkt.

2.2. En god säkerhetskultur

Ledningssystemet för elevhälsans psykologiska och medicinska insatser har utvecklats i samarbete med ledningssystemet för elevhälsans medicinska insats. Detta för att i hög grad samordna och effektivisera rutiner och stöd till verksamheten. Det mesta elevhälsoarbetet sker tvärprofessionellt och samordnat och bör ses som en helhet.

Patientsäkerhetsarbetet sker löpande i verksamheten på psykologernas och skolsköterskornas yrkesspecifika kategorimöten, KM, på gemensamma arbetsplatsträffar samt på gemensamma utvecklingsdagar. Nya rutiner och riktlinjer, som kan vara till stöd, publiceras och uppdateras i en metodmapp på kommunportalens intranät. Utvärdering av verksamheten sker med löpande egenkontroll och formuleras i patientsäkerhetsberättelsen. Denna redovisas för nämnd och övrig elevhälsa samt skolledare för att ligga till grund för utvecklingsområden och förbättringar kommande år.

Varje legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal har ett eget yrkesansvar att arbetet utförs med god kvalitet och ska medverka och bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Varje medarbetare ansvarar för att avvikelser och risker identifieras och rapporteras till MLA/PLA. Arbetet kring avvikelser sker genom egenkontroll och riskidentifiering. MLA/PLA går igenom avvikelserna och ser över vilka åtgärder som gjorts eller behöver göras. Återkoppling sker på KM, där man diskuterar hur man skall arbeta vidare för att komma tillrätta med upphovet till avvikelsen. Avvikelse rapporteras snarast rapporteras till VC HSL som vid allvarlig händelse rapporterar till vårdgivaren. En Lex Maria -anmälan kan i sådana fall vara aktuell. Samtliga avvikelser rapporteras i patientsäkerhetsberättelsen. Beslutade åtgärder följs upp på verksamhetsmöten och dokumenteras i mötesanteckningar.

Under hösten 2021 har samverkan skett med Lerums kommun när det gäller information och uppstart kring avvikelssystemet Medcontrol. Systemet skall hantera avvikelser mellan olika samverkanspartners, vårdgrannar.

Skolsköterskornas dokumentationsgrupp har under 2021 träffats regelbundet dels för att arbeta kring risker som upptäckts när det gäller dokumentation, dels utifrån en förbättringsprocess av de dokumentationsmallar som finns i EMI:s professionsakt i PRN. Gruppen består av representanter ur skolsköterskegruppen under ledning av MLA.

2.3. Adekvat kunskap och kompetens

Verksamhetschefen för EMI och EPI ansvarar för ledning, planering och utveckling av verksamheten och att god vård bedrivs. Exempel på detta kan vara att medarbetarna har rätt kompetens, får fortbildning och möjlighet att bedriva en god vård med hög kvalitet. För att kunna bli anställd som skolsköterska i Alingsås kommun ska man vara vidareutbildad till Barnsjuksköterska eller Distriktsköterska, detta för att bland annat säkerställa vaccinationsprocessen för barn och unga men även för att man har större kunskap om barn och ungas hälsa och sjukdomar. För att kunna bli anställd som psykolog i Alingsås Kommun skall man vara legitimerad psykolog.

De insatser som görs av EMI löpande under året följs upp på skolsköterskornas KM för att diskutera säkerhetskultur, arbetsmetoder, rutiner, lagar och författningar som styr verksamheten. MLA informerar om nyheter som berör verksamheten till samtliga skolsköterskor. Under hösten har information skett via mail för att säkerställa en samlad information kring nyheter, händelser, rutiner mm. Hälsokontroller, hälsosamtal och vaccinationer erbjuds regelbundet utifrån socialstyrelsens rekommenderade basprogram. Uppföljningar av basprogrammet och vaccinationer görs löpande. För att säkerställa att eleverna får en likvärdig vård finns det utformat riktlinjer för skolsköterskorna och skolläkarna. Skolsköterskorna har tillgång till dessa i metodmappen. Egenkontroll av olika insatser ger också ökad kunskap kring verksamhetens kvalitet. Resultatet av egenkontroll, uppföljningar och utvärderingar rapporteras och återförs till verksamheten för att säkerställa utveckling och förbättring. Skolsköterskorna ges varje år möjlighet att delta i skolsköterskekongressen som anordnas på nationell nivå.

De insatser som görs av EPI löpande under året följs upp på psykologernas KM genom regelbunden diskussion och prioritering för att säkerställa likvärdighet mellan enheterna. Mötena är också ett viktigt led i den egenkontroll som vårdgivaren skall utföra för att säkra verksamhetens kvalitet. Egenkontrollen har främjats genom satsningar på ett öppet klimat, samt gemensam handledning där dilemman och utmaningar lyfts. Psykologgruppen har fått kunskap om avvikelshanteringsrutinen och de mallar för rapportering av avvikelser och tillbud som finns. Risker som eventuellt kan inverka på patientsäkerheten har diskuterats och analyserats i gruppen. Psykologgruppen har strukturerat gått igenom de riktlinjer som specifikt gäller psykologernas insats t.ex. Skolverkets och Socialstyrelsens gemensamma skrift "Vägledning för elevhälsa" och Socialstyrelsens "Psykologutredning i skolan". Vidare ges tid för kollegial handledning vid komplexa bedömningar av tex skolproblematik hos elever med traumabakgrund, annan kulturell bakgrund, socialt belastad situation, psykisk ohälsa m.m. Psykologgruppen deltar i yrkesspecifika nätverk i GR och i Psykologförbundets regi där patientsäkerhetsfrågan lyfts.

2.4. Patienten som medskapare

PSL 2010:659 3 kap. 4 §

Samtliga elever skall ha medinflytande som med tiden, eller under vissa omständigheter, övergår till ett självbestämmande.

All hälso- och sjukvård inom EMI är ett erbjudande. Samtycke till vård, undersökning eller behandling sker i de flesta fall muntligt men vid vaccinering efterfrågas skriftligt medgivande. Information om EMI och basprogrammet ges muntligt och skriftligt vid hälsobesöket i förskoleklass då föräldrar deltar eller vid föräldramöte i förskoleklass.

Information om EMI har skett på Arena till elever och vårdnadshavare vid skolstart i augusti. Alla elever i Alingsås kommun erbjuds hälsokontroller, hälsosamtal samt vaccinationer enligt basprogrammet. Detta sker i förskoleklass, åk 2, 4, 6, 8 och år 1 gymnasiet. Inför ett hälsobesök hos skolsköterskan blir eleverna informerade om vad besöket går ut på och vilka kontroller som skall utföras. Exempel på kontroller är tillväxt, ryggkontroll, syn- eller hörselkontroll. Inför ett vaccinationserbjudande som sker i åk 2, 5 och 8 får elever och vårdnadshavare information om detta i både muntlig och skriftlig form. Det är viktigt att eleverna känner sig trygga inför ett besök och de blir mer delaktiga om de får information inför ett besök. Vårdnadshavarna får också information inför att deras barn och ungdomar ska på hälsobesök och att skolsköterska hör av sig om och när det upptäcks någon avvikelse och vad som rekommenderas. Under 2021 har hälsosamtalen i förskoleklass sett annorlunda ut. För att minimera smittspridning av Covid 19 på enheterna togs beslut att skolsköterskan träffar eleven själv för hälsokontroll och sedan har ett telefonsamtal med vårdnadshavarna. Innan besöket får både elever och vårdnadshavare information vad hälsobesöket går ut på så att elever och vårdnadshavare känner sig trygga.

Överföring av EMI-journal till/från skola utanför kommunen eller fristående skola sker med vårdnadshavares skriftliga medgivande. Samverkan sker med elev och vårdnadshavare kring specialkost samt egenvårdsinsatser. Vid behov samverkar EMI med elev och vårdnadshavare vid information om elevs sjukdom/funktionshinder till elever och/eller personal. Information kan vara både muntlig och skriftlig och eleven skall känna sig respekterad. Tolk används vid behov.

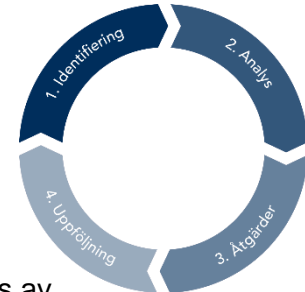
Psykologgruppen har ambitionen att öka berörd elevs delaktighet och påverkansmöjlighet i arbetet generellt och detta gäller även i patientsäkerhetsarbetet. I sitt arbete skall skolpsykologen vara tydlig och informera vårdnadshavare och elev om rutiner t.ex. för hur en utredning med särskolefrågeställning är upplagd och var i processen man befinner sig. En del i det förebyggande arbetet är den uppföljning av eleven som sker kontinuerligt i arbetslaget och elevhälsoteamet. Här finns stora fördelar med att psykologen i dagens

organisation har möjlighet att följa samma elev över tid. Psykologgruppen har bl.a. deltagit i utbildning erbjuden från förvaltningens enhet Stöd och Utveckling avseende bildstöd för att kunna och stärka elevens delaktighet vid utredning.

3. Agera för säker vård

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

Skolsköterskor och skolpsykologer ansvarar var och en för att rapportera händelser som medfört skada eller kunde medfört skada för elev i samband med bedömning, utredning och annan insats som råder under hälso- och sjukvårdslagen, s.k. avvikelser. Dessa anmäls till MLA respektive PLA och hanteras inom ramen för KM. Samtliga avvikelser rapporteras till VC HSL som tillsammans med MLA och PLA ansvarar för bedömning och analys av händelsen. Till sitt stöd i bedömning av risk och händelseanalys finns också SKR:s rekommenderade handböcker och stödskrifter. I patientsäkerhetsberättelsen sammanställs och analyseras årets avvikelserrapporter och riskanalyser för att se mönster och hitta åtgärder för ökad patientsäkerhet. Då rektor ansvarar för elevens skolgång ger VC HSL rapport om händelsen till ansvarig rektor.

Med anledning av pandemin som fortsatt under 2021 har hälsobesök och hälsouppföljningar kunnat försenas och vissa skolläkarmottagningar har blivit inställda eller flyttade p.g.a. sjukdom hos elev eller personal. Hälsobesök och hälsouppföljningar har även försenats i de fall det varit personalomsättning. Under höstterminen 2021 har Lendahlsskolan och Långaredsskolan haft en vakans gällande skolsköterska mellan augusti och oktober. Under tiden stöttade andra skolsköterskor och MLA med hälsokontroller och uppföljningar tills ny skolsköterska började. Likaså har Sollebrunns skola från 1 september haft skolskötersketjänst på 40% istället för 85% då samma skolsköterska påbörjat uppdraget som MLA för skolsköterskorna i Alingsås kommun. Rekrytering pågår fortsatt till Sollebrunns skola vid tidpunkten för denna patientsäkerhetsberättelse.

I psykologgruppen har under perioden mars till december funnits en vakans, som under perioden bemannats av en inköpt konsulttjänst.

Lokaler och utrustning för arbetet inom EMI/EPI skall vara anpassade för verksamhetens behov. Under 2021 har lokalerna för EMI och EPI inventerats gällande vad som finns och vad som inte finns. Inköp har gjorts för att säkerställa att rätt utrustning finns i lokalerna. För att säkerställa sekretess och patientsäkerhet vid journalhantering används dator, scanner och skrivare på skolsköterskornas och skolpsykologernas mottagningar/expeditioner. Arkivskåp finns på rummet eller i nära anslutning för att kunna förvara pappersjournaler. Det finns mottagningar där det förekommer lyhördhet och störande ljud från närliggande lokaler, och skolsköterskor/skolpsykologer delar ibland rum med annan personal. Genom att flera skolsköterskor och samtliga skolpsykologer har mer än en skola, krävs mycket god planeringsförmåga så att utrustning och andra

arbetsmaterial förflyttas mellan skolorna. På de skolor där skolpsykologerna ej har arbetsrum, varierar i stor utsträckning möjligheten att få tillgång till fungerande samtals- och testrum. Detta innebär en belastning i arbetsmiljön och är en patientsäkerhetsfråga då det inte i alla fall kan garanteras arbetsro t.ex. vid testning. Samtidigt finns ett barnperspektiv i att eleven testas i närhet till sin kända skolmiljö. Det blir en avvägning och bedömning vilken samtals- eller testmiljö som är bästa alternativet i varje enskilt fall. Det finns för psykologerna tillgång till ett gemensamt administrativt rum på BOU med centralt testlager samt arkivskåp. Det finns således anledning att på övergripande nivå i förvaltningen hantera frågan om lokaler för elevhälsan i den generella lokalplaneringen, vilket också sker kontinuerligt.

Under 2021 har det kommit in avvikelser som handlar om risker som kan uppstå men som inte orsakat någon vårdskada. Avvikelsehantering är en pågående och viktig process för att förhindra vårdskada. Avvikelser och riskhantering är en viktig del i patientsäkerheten men kan också bli känsligt i en mindre arbetsgrupp då det är lätt att ta det som personlig kritik.

I takt med att många elever upplever psykisk ohälsa och stress har arbetsbelastningen för EMI/EPI ökat. Efterfrågan på psykologisk och medicinsk kompetens från elever, vårdnadshavare, personal och ledning skall ses mot bakgrund av ett rapporterat högre antal elever som uppvisar psykisk ohälsa och stress. Även samhällets övriga aktörer är hårt belastade, hårt avgränsande i sina uppdrag och väntetider kan vara långa, t ex för vidare utredning av neuropsykiatriska funktionshinder, behandling av depression och gällande sociala stödinsatser.

Utifrån ovanstående arbetar MLA och PLA i samverkan med VC HSL med följande:

- kontinuerligt förändrings- och utvecklingsarbete, varför Metodmappen uppdateras kontinuerligt
- egenkontroll av bemanning och resursfördelning inför varje läsår för att säkerställa rätt EMI/EPI utifrån elevunderlag
- egenkontroll av lokaler och utrustning årligen
- samordning av löpande inköp och satsningar för att prioritera utifrån behov och kvalitet, t.ex. testmaterial för EPI och medicinsk utrustning för EMI
- ett administrativt arbetsrum för elevhälsan har iordningställts på Barn- och ungdomskontoret som möjliggjort att psykologerna har möjlighet att arbeta där för att tidseffektivisera sitt arbete.

3.1. Öka kunskap om inträffade vårdskador

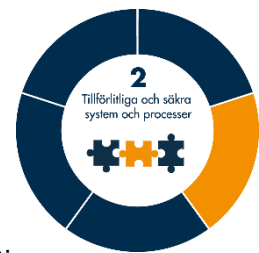
SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § sista stycket, HSLF-FS 2017:40 3 kap. 1 §, PSL 2010:659 3 kap. 3 §
Inga vårdskador har identifierats eller rapporterats under 2021, varför detta inte heller varit föremål för utbildnings- eller kompetensutvecklingsinsatser.

3.2. Tillförlitliga och säkra system och processer

Egenkontroll av verksamheten sker/har genom året skett genom att:

- VC HSL, tillsammans med MLA och PLA, utför loggkontroller i journalsystemet. Detta för att kontrollera att inte skolsköterskor, skolläkare eller skolpsykologer varit inne i journaler där vårdrelation saknas
- avvikelser följs upp i verksamheten under KM
- journalsystemet uppgraderas kontinuerligt
- uppdatering av riktlinjer i respektive Metodmapp görs kontinuerligt
- medicinskteknisk apparatur servas och går igenom en gång per år
- skolläkarinsatser följs upp och utvärderas mot verksamhetens mål en gång per termin
- inventering av läkemedel görs en gång per termin, samt löpande inför uttag av läkemedel och vaccination
- kontroll av temperatur i kylskåp görs dagligen. Kylväskor har köpts in till skolsköterskor som åker till mindre skolor och har sitt medicinska kylskåp på en större skola. Detta för att säkerställa att vaccinet håller sig kylt under tiden det transporteras till annan skola.
- säkerställa vaccinationsprocessen, följa upp Vaccinationstäckning och erbjuda ovaccinerade elever vaccin
- under pandemin har det använts visir och munskydd vid samtal. Vid mer vårdnära kontakt har visir, munskydd, förkläde och handskar använts
- under rådande omständigheter avseende covid-restriktioner har en del möten hållits digitalt och då enligt kommunens riktlinje för säkra möten. Antalet verksamhetsbesök och observationer har minimerats då medarbetare inom elevhälsan rör sig mellan enheter och grupper
- psykologernas testmaterial inventeras en gång per termin. Nytt testmaterial inköps vid identifierade behov av uppdatering eller behov av komplement.

3.3. Säker vård här och nu

Ett område som påverkat arbetet inom all pedagogisk verksamhet är rådande pandemi. Som en konsekvens av denna beslutades under 2021 att elever i åldern 12-15 skulle erbjudas vaccination mot Covid 19 i skolornas lokaler och i samverkan med vårdcentralerna. Detta påverkade i sin tur ordinarie vaccinationsprogram och basprogram inom EMI då skolsköterskorna behövde omstrukturera sin planering av insatser.

Övrigt:

Medicinskteknisk apparatur kontrolleras en gång per år av Onemed.

Beställning av förrådsprodukter har fungerat väl, inga avvikelser på att vaccin levererats fel.

3.3.1 Riskhantering

SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4

Idag används rutinen för avvikelser för att identifiera risker för vårdskada, och hanteras enligt given arbetsgång ovan.

3.4. Stärka analys, lärande och utveckling

Kraven på kvalitet, inklusive dokumentation och uppföljningar har ökat och detta ställer krav på att inhämta kunskap inom hälso- och sjukvårdsområdet för personalen. Egenkontroll av olika insatser ger kunskap kring verksamhetens kvalitet. Resultatet av egenkontroll, uppföljningar och utvärderingar ska sedan rapporteras och återföras till verksamheten för att säkerställa utveckling och förbättring. Detta görs inom Barn- och ungdomsförvaltningen i form av samverkan på KM.

3.4.1 Avvikelser

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

Inom ramen för EPI har inkommit fyra avvikelser med avseende på dokumentation. Inom ramen för EMI har inkommit åtta avvikelser. Fyra av dessa rör att dokumentation skett på felaktigt sätt alternativt saknats, två rör bristande kommunikation med andra vårdgivare, en rör ett strömavbrott som gjort att vaccin behövt kasseras och en att en elev fått en vaccination tidigare än ordinerat enligt program. Samtliga avvikelser har hanterats enligt beskriven rutin och ingen av dem har föranlett ytterligare åtgärder utöver hantering inom gruppen för EMI/EPI.

3.4.2 Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Synpunktshantering i kommunen kan användas för synpunkter och klagomål från elever och vårdnadshavare i ärenden som rör arbetet enligt HSL. Vårdnadshavare upplyses om att denna möjlighet finns utöver möjligheten att kontakta respektive skolsköterska, skolläkare, skolpsykolog eller VC HSL. Synpunkter på omhändertagandet inom EMI/EPI ska alltid tas omhand och vidarebefordras till VC HSL. Klagomål och synpunkter analyseras, bemöts och återkopplas till berörd skolpsykolog, skolsköterska eller skolläkare, samt rektor och berörd elev och vårdnadshavare. Vid stora brister görs anmälan till Inspektionen för Vård och Omsorg, IVO. Vid allvarlig vårdskada görs anmälan enligt Lex Maria.

Sammanställning och hanteringen av inkomna synpunkter och klagomål utvecklas för att kunna följa flöden över tid och se mönster och trender som indikerar brister i verksamhetens kvalitet.

Under året har inga formella klagomål eller synpunkter angående patientsäkerhet inkommit till VC HSL eller kommunens klagomålshantering. Det har heller inte skett någon vårdskada, anmälan till IVO eller enligt Lex Maria.

3.5. Öka riskmedvetenhet och beredskap

Att ständigt öka medvetenheten om vilka risker som kan uppstå och hur dessa kan förekommas och förebyggas är ett kontinuerligt arbete som ständigt är i fokus inom ramen för allt gemensamt arbete inom EMI och EPI. Detta arbete kan sammanfattas under nedanstående punkter:

- Arbeta mer kring risker och förbättringsarbete, genom dialog i förebyggande syfte,
- Fortsatt uppdatering av metodmapp
- Systematiskt kvalitetsarbete på KM
- Kompetensutveckling med skolläkare, Lundströmsmottagning, Skolsköterskekongress och PSIFOS-dagarna

4. Mål, strategier och utmaningar för kommande år

Enligt hälso- och sjukvårdslagen är målet för hälso- och sjukvården en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen.

För EMI/EPI är det övergripande målet att säkerställa en god och säker vård som bedrivs av skolsköterskor, skolläkare och psykologer med hög kompetens.

Mål 1: Att under 2022 arbeta med avvikelser utifrån risker och en förbättringsprocess. Målet är en positiv patientsäkerhetskultur där vi har öppen dialog om hur vi kan förbättra patientsäkerheten i vår verksamhet.

Strategi: Fortsätta regelbundna avstämningar om riskanalys och egenkontroll. Utveckla årshjul för patientsäkerhetsberättelsen som MLA/PLA, lyfter på kategorimöten för att till exempel tydliggöra nuvarande rutin och föra samtal kring nuvarande eventuella risker. Identifierade risker lyfts av MLA/PLA till verksamhetschef.

Mål 2: Att under 2022 kontinuerligt följa upp professionens utveckling och behovet av kompetensutveckling.

Strategi: Skolsköterskorna och psykologerna erbjuds varje år möjlighet att delta i skolsköterskekongressen/PSIFOS kompetensutvecklingsdagar som anordnas på nationell nivå. Fortsatt deltagande i nätverk och samverkansforum.

Mål 3: Att under 2022 utveckla metoder för hälsofrämjande och förebyggande insatser ur ett barnperspektiv på grupp och organisationsnivå.

Strategi: Att på EHT utveckla metoder för hur vi tar till vara på barnens tankar och upplevelser om sin skolsituation och hur vi ska arbeta vidare med resultaten från hälsosamtalen/psykologiska utredningar på grupp och organisationsnivå.